

22130139

MODERN GREEK A: LITERATURE – STANDARD LEVEL – PAPER 1
GREC MODERNE A : LITTÉRATURE – NIVEAU MOYEN – ÉPREUVE 1
GRIEGO MODERNO A: LITERATURA – NIVEL MEDIO – PRUEBA 1

Wednesday 8 May 2013 (morning)

Mercredi 8 mai 2013 (matin)

Miércoles 8 de mayo de 2013 (mañana)

1 hour 30 minutes / 1 heure 30 minutes / 1 hora 30 minutos

INSTRUCTIONS TO CANDIDATES

- Do not open this examination paper until instructed to do so.
- Write a guided literary analysis on one passage only. In your answer you must address both of the guiding questions provided.
- The maximum mark for this examination paper is *[20 marks]*.

INSTRUCTIONS DESTINÉES AUX CANDIDATS

- N'ouvrez pas cette épreuve avant d'y être autorisé(e).
- Rédigez une analyse littéraire dirigée d'un seul des passages. Les deux questions d'orientation fournies doivent être traitées dans votre réponse.
- Le nombre maximum de points pour cette épreuve d'examen est *[20 points]*.

INSTRUCCIONES PARA LOS ALUMNOS

- No abra esta prueba hasta que se lo autoricen.
- Escriba un análisis literario guiado sobre un solo pasaje. Debe abordar las dos preguntas de orientación en su respuesta.
- La puntuación máxima para esta prueba de examen es *[20 puntos]*.

Με οδηγό τις ερωτήσεις που δίνονται, γράψτε μια λογοτεχνική ανάλυση ενός μόνο κειμένου. Η ανάλυσή σας πρέπει να αποτελεί άμεση απάντηση και στις δύο ερωτήσεις που δίνονται στο τέλος.

1.

Τό μόνο πού θά μπορούσα νά προσδιορίσω εἶναι μιά ἐπίμονη προσπάθεια νά σκεφτῶ, χωρίς νά φτάνω ὥστόσο νά δέσω μιά σκέψη. Θά ἴλεγα ἕνα εἶδος φτέρνισμα πού κόβεται ἀκατάπαυστα, χωρίς νά ξεσπάσει, φέρνοντας μιά θανάσιμη ἐπιθυμία ν' ἀρπάξω κάτι πού ξέφευγε ὀλοένα. Στό τέλος πιά τό μυαλό παράλυσε μ' ἕνα χτύπημα κι ἄφησα νά κατρακυλήσω
5 ξανά μέσα στήν ἄβυσσο...

Ὅταν ἀνέβηκα στόν ἀπάνου κόσμο, δέ βρισκόμουν πιά καθισμένος στήν πρώτη μου θέση, ἀλλά κειτόμουν μπρούμυτος ἀπάνου στό χῶμα, κι ὁ παγωμένος ἀγέρας τῆς νύχτας ροκάνιζε τίς πλάτες μου.

10 Αὐτή τή φορά ἡ ψυχή μου ἀνέβηκε μ' ἕνα χτύπημα, τόσο ἀπότομα, πού τ' αὐτιά μου κρατοῦσαν ἀκόμα τό γάβγισμα κάποιας ὕδρας τοῦ ταρτάρου.

Ἀλλά νά, πού οἱ φωνές ἔβγαιναν σέ λίγα βήματα ἀπό μένα, ἀνακατεμένες μέ τό λυπηρό βουῖσμα πού ἔβγαζαν τ' ἀγριόδεντρα. Δέν ἦταν ἡ φωνή οὔτε ζῶου οὔτε ἀνθρώπου· δέν εἶχε καμμιάν ἐκφραση, εἶτε λύπης, εἶτε πόνου, εἶτε χαρᾶς. Μονάχα ἦτανε τρομερή, τρομερώτερη ἀπ' ὅ τι ἄκουσε ποτέ ἀνθρώπος...

15 Ἄ! Τώρα βλέπω πῶς μέ ζώνει ἡ πιό σκληρή φτώχεια σέ λόγια, γιά νά δώσω στούς ὁμοίους μου μιά γλωμῆ ἰδέα τῆς φωνῆς πού ἄκουσα... Ὡστόσο, πάντα φύλαγα μιά ἀθῶα πίστη στήν ἀνθρώπινη γλώσσα, ὅσο κρατοῦσα κλειστό τό στόμα μου. Τί παράξενη ἀπάτη, μπροστά στά πράματα νά αἰσθανόμαστε αὐτή τήν πεποίθηση τόσο βαθύτερα, ὅσο ἡ ἐντύπωση εἶναι ζωηρότερη, καί μιά μέρα νά βλέπουμε πῶς ὄλ' αὐτά στέκονται τρομερά μακρῶ ἀπ' τή γλῶσσα τοῦ
20 ἀνθρώπου!...

Ἀφοῦ δυνάμωσε δυό-τρεῖς φορές μέ τέτοιον φριχτόν τρόπο, πού κατάλαβα πῶς ἡ καρδιά μου μ' ἄφηνε, ἄρχισε σιγά-σιγά νά σωπαίνει, καί κατάντησε στό τέλος σέ κάτι κομμένα γαβγίσματα. Ἐπειτα δέν ἄκουσα, παρά τό λυπηρό βογγητό τοῦ ἀνέμου μέσα στό χάος τῶν βράχων, ὡσάν νά ἴπεφτε ἀπάνου στίς φλόγες μιᾶς ξελοχισμένης φωτιᾶς.

25 Περίμενα χωρίς ν' ἀλλάξω θέση· σέ λίγο ὁμως ἐνοιωσα τόν ἑαυτό μου πιό ἥσυχον, κ' ἔκανα νά σταθῶ στά πόδια μου· μιά μόλις ἔβαλα τά χέρια μου κατά γῆς, μέ ξαναπῆρε ὁ φόβος, καί δέ στάθηκε τρόπος νά κρατήσω τά δόντια μου πού κροτοῦσαν...

Τότες ἔφταξε στ' αὐτιά μου σάν μιά βουή ἀπό πολλές φωνές, πού λές ἐρχόντανε ἀπ' ἕνα μίλι μακριά· μοῦ φάνηκε πῶς ἀνέβαιναν ἀπό τά βάθη τῆς γῆς, ἴσα-ἴσα κάτου ἀπ' τό μέρος πού ἤμουνα
30 πεσμένος.

Ἔστερ' ἀπό λίγο σῶπασαν· καί τότες ἡ ἀπερίγραφη φωνή πού εἶχα ἀκούσει πρῶτα-πρῶτα βρυχήθηκε: «Οὐά... οὐά...», χωρίς τέλος, σά σκύλος πού τοῦ ἴσπασαν τό πόδι.

Ὅταν ἔπαψε, κράτησε μιά σύντομη σιωπή, κ' ὕστερα μιά λυπηρή φωνή, μιά ἀνθρώπινη φωνή χτύπησε καθαρά τήν ἀκοή μου. Γνώρισα τή φωνή τοῦ Ὅσο, μ' ὄλο πού ἦτανε πολύ
35 παραμορφωμένη· γιατί ἔκλαιγε. Θεέ παντοδύναμε! Ὁ Ὅσο! Παρακαλοῦσε! Ἐλεγε: «Ξεκούρασε με, σενιόρ Λεοκάντιο! Σενιόρ Λεοκάντιο!» Ἐπειτα ἄρχιζε νά κρᾶζει μέ φριχτές φωνές, καί σέ λίγο πετάχτηκε ὄξω καί στάθηκε μέ τά πόδια χωμένα μέσα στά χῶματα.

Δέν ξέρω πώς δέν πέθανα από τό φόβο μου!... Τό λίγο φῶς τῆς μέρας πού κρατοῦσε ἀκόμα, τόν φώτιζε ἀρκετά. Στο κούτελό του εἶχε μιά πληγή, ἐκεῖ πού ἀρχίζουν τά μαλλιά, καί τό αἷμα
40 ἔσταζε ἀπό τήν ἄκρη τῆς μύτης του. Ὡστόσο ἐκεῖνο πού μέ πάγωσε ἦταν τό ὀλάνοιχτο στόμα του. Τό κάτω σαγόνι ἦταν πεσμένο σάν ξεκλείδωτο, κι ἀπάνου στ' ἀχείλι, πού κρεμότανε κατάμαυρο ὅπως τῆς ἀρκούδας, ἀναπαύονταν ἡ μεγάλη γλῶσσα του, ἐνῶ ἕνας ἄσπρος ἀφρός ἔβγαινε ἀδιάκοπα μέσ' ἀπ' τό στόμα του.

Μόλις ἔλαβα καιρό νά τόν δῶ, καί ρίχτηκε πάλι μέσα στό πηγάδι, κρᾶζοντας: «Σενιόρ
45 Λεοκάντιο! Σενιόρ Λεοκάντιο!» Μιάν ἀπερίγραφη ἀντάρα ἀκλούθησε, καί σύρτηκα τρέμοντας ὄξω ἀπ' τό καταραμένο αὐτό μέρος.

Φώτης Κόντογλου, *Πέδο Καζάς* (Ἀστήρ 1968)

- (α) Να περιγράψετε την ατμόσφαιρα του αποσπάσματος μέσα από τους τρόπους που χρησιμοποιεί ο συγγραφέας για να την διαμορφώσει.
- (β) Σχολιάστε τα συναισθήματα του αφηγητή όπως αναδεικνύονται μέσα από το απόσπασμα.

2.

Mal du Départ¹

Στήν αδερφή μου Ζένια

5 Θά μείνω πάντα ιδανικός κι ανάξιος έραστής
τῶν μακρυσμένων ταξιδιῶν καί τῶν γαλάζιων πόντων,
καί θά πεθάνω μιά βραδυά, σάν ὅλες τίς βραδιές,
χωρίς νά σχίσω τή θολή γραμμή τῶν ὀριζόντων.

Γιά τό Μαδράς², τή Σιγκαπούρ³, τ' Ἀλγέρι⁴ καί τό Σφαῶς⁵
θ' ἀναχωροῦν σάν πάντοτε περήφανα τά πλοῖα,
κι ἐγώ, σκυφτός σ' ἓνα γραφεῖο μέ χάρτες ναυτικούς,
θά κάνω ἀθροίσεις σέ χοντρά λογιστικά βιβλία.

10 Θά πάγω πιά γιά μακρινά ταξίδια νά μιλῶ·
οἱ φίλοι θά νομίζουνε πῶς τά 'χω πιά ξεχάσει,
κι ἡ μάνα μου, χαρούμενη, θά λέει σ' ὅποιον ρωτᾷ:
«Ἦταν μιά λόξα νεανική, μά τώρα ἔχει περάσει...»

15 Μά ὁ ἑαυτός μου μιά βραδιάν ἐμπρός μου θά ὑψωθεῖ
καί λόγο, ὡς ἓνας δικαστής στυγνός, θά μοῦ ζητήσῃ,
κι αὐτό τό ἀνάξιο χέρι μου πού τρέμει θά ὀπλιστεῖ,
θά σημαδέψει, κι ἄφοβα τό φταιστή θά χτυπήσει.

20 Κι ἐγώ, πού τόσο ἐπόθησα μιά μέρα νά ταφῶ
σέ κάποια θάλασσα βαθιά στίς μακρυνές Ἰνδίες,
θά 'χω ἓνα θάνατο κοινό καί θλιβερό πολύ
καί μιά κηδεῖα σάν τῶν πολλῶν ἀνθρώπων τίς κηδεῖες.

Νίκος Καββαδίας, *Μαραμπού* (Ἄγρα 2008)

¹ Mal du Départ: νοσταλγία της αναχώρησης

² Μαδράς: μεγάλη παραθαλάσσια πόλη της Νότιας Ινδίας

³ Σιγκαπούρ (Σιγκαπούρη): πόλη-κράτος της Νοτιοανατολικής Ασίας που αποτελείται από 63 νησιά.

⁴ Ἀλγέρι: πρωτεύουσα της Αλγερίας (Β. Αφρική)

⁵ Σφαῶς: παραθαλάσσια πόλη της Τυνησίας (Β. Αφρική)

- (α) Με ποιά λογοτεχνικά μέσα μεταδίδεται στο ποίημα η συναισθηματική κατάσταση του ομιλητή;
- (β) Πῶς παρουσιάζεται στο ποίημα η νοσταλγία για τη θάλασσα και η εικόνα μιας πιο συμβατικής ζωής;